

מסורת הש"ס

(א) מטות כא: מ"ק ב: [תוספתא כלאים פ"א ה"י:] (ג) נצמק' ונמכות ע"פ גרסת מהרש"א אימת כלאים שדך לא יז"ע כאן וכרש"י ונמהרש"א, וע' פ"י רש"י במ"ק ופס"י נמכות והא' שמים מנ' פנים וז"ע, (א) [לעיל ב, ד] (סוכה לו: וס"ג), (ס) [תוספ' פ"ח (א), ח] קידושין ח: דמאי פ"ו מ"י [תוספ' דמאי פ"ו ה"ב], (ז) [קידושין ח: (ח) [נדב"ל אסור לכס למסור], (ט) [עירך קס ב, י] (י) [ע"י מוס' מסכת ד: ד"ה הא,]

תורה אור השלם

- את חקתי תשמור בהמתקך לא תרביע בלאים וגבר בלאים שעטנו לא יעלה ע"ק' וקרא יט יט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ר"ע ובי' דהא פ"ב הסבות דף בא, ז"ל פ"א נמכות דף ד' ע"ב וע"פ בתוס' ד"ה הא: בא"ד וא"ת הידך סי"ד, קשה לי ה"מ איסורא דלאורייתא בלא מטעה חלל דלן לוקין וא"כ ממתנת לעקור מוכח דלמעט תיפלה שרי ז"ע:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ט לאו משום דקסבר: (ב) רש"י ד"ה תלמוד לומר וכו' ולא תורע שדך, י"ב ע"ין במטות דף כא ע"ב: (א) ד"ה ומאי אירא וכו' דהאי רוחא וכו' הוא דשרי וכו' קיום גמור נמי שרי: (ב) ד"ה ומו ליכא לאקשויי מידי הס"ד י"ב בלשון זה הוא כהיות דף ט ע"ב ולעיל דף כג: (א) ד"ה טול וכו' ומותר: (ו) תוס' ד"ה רבי עקיבא וכו' דבהנחה דכלאים וכו' לזכות דבפלעקור: (ז) בא"ד שיהא ניכר זו שרוצה בקיומו אצל עוקר וכו' שהוא קיים ולכן היה:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה .סד.

אצל עוקרין. להשליכן לאצבוד ואע"ג דרוצה בקיומן שלא יעקרו מאליהן עד שיעקרם הוא: **סברוה** האי דקתני עוקרין: **אפילו לר' עקיבא דאמר המקיים כנלאים** לוקה. דאם זרען אחר וצא זה ועשה להן סייג וגדר כדי לקיימן לוקה אלמא אסור להיות רוצה

בקיומן: **המנכש והמחפה**. לאחר זריעתן חופה עפר עליהן כדרך כל הזורעים: **לוקה**. דהיינו נמי זורע דמה דרכו של זורע ללמוחי פירי מכין הא נמי ללמוחי פירי מכין: **ח"ל לא כלאים**. כלאים דהרבעה קא דריש מדסמך כלאים דלא תרביע גבי שדה דרשינן (מו"ק דף ב:) כלאים שדך לא מדלא כתיב בהמתך לא תרביע כלאים (ו) ולא תורע שדך כלאים ש"מ שדך אכלאים דלעיל נמי דרשינן ומשמע דמוהיר הכתוב שלא יהו כלאים בשדה ואילו עוקרין שרי ללמעטי תיפלה אע"ג דרוצה בקיומן עד שיעקרם הוא ויטול שכרו: **רצנן הוא**. דלא איכפת להו אי רוצה בקיומן אצל יין נסך דאסור להיות רוצה בקיומן דישתאל מנוה לבטל עבודת כוכבים ותשמישיה אימר לך דאסור: **ומאי איריא עוקרין**. מדלאטריך למישרי עוקרין משמע (ו) דהא רוצה בקיומן דמיעוט תיפלה הוא שרי אצל קיום גמור אסור ואי רצנן אפי' קיום נמי שרי: **לעולם רצנן היא**. והאי דלאטריך למישרי עוקרין לאו משום איסור רוצה בקיומו אלא משום איסור מתנת חנם ור' יהודה היא דאמר צפ"ק (לעיל ב.) אסור ליתן להם מתנת חנם ואשמעינן דללמעטי תיפלה שפיר דמי: ומקשינן ונהי נמי דרבי יהודה היא מדרבי יהודה דשרי איסור ידידיה גבי מיעוט תיפלה נשמע לר"ע דשרי נמי איסור קיום משום מיעוט תיפלה וגבי יין נסך נמי משום מיעוט תיפלה שרי: **וסו**. ליכא לאקשויי (ו) מינייה: **דמי עזודת כוכבים**. עוצד כוכבים שמוכר עזודת כוכבים דמיהן מה הן בהנחה: **ומו אימגיוירו**. בואו והתגיירו דללאחר שתתגיירו אסור למכור לכס(י) עזודת כוכבים שצידכם. אלמא כי מוצין ליה בהיותו עוצד כוכבים שרי ללאתהנויי זה כשהוא גר: **צטלו** **לו** **מקודס**. ועוצד כוכבים מבטל עזודת כוכבים הלכך דמיה מותרין דהא צטלו: **מוסר**. אלמא דמי עזודת כוכבים ציד עוצד כוכבים מותר: **מאי שגא רישא כו'**. צעיין איפשטו מיהו מתני' היכי מיתרנא: **מפני שרוצה בקיומה**. עד שימכרנה העוצד כוכבים: **טול אסה עזודת כוכבים**. אלמא דגר רוצה

בקיומה שלא תשתכר עד שיטול מידו כנגדה (ס) מותר: **המסתלקת לפי שצריה**. של זהב או של כסף שאם תשכר יחלקוה לשכרים דלא איכפת לגר בשצירתה: יין נסך **מאי איכא למימר**. הא ודאי אם ישתכר יאצד וקתני טול אתה יין ואמי פירות: **בהרם הדרייני**. דלא איכפת לן דהיין בלוע בתוכו ופולטו כשזורהו במים: גר

כן תפשוט צעיין דהא משמע מתוך הברייתא דישתאל עשועה עצועד כוכבים שמוכיר עזודת כוכבים ואציא לך יין נסך ואציא לך אלמא דין אחד לשניהם והשתא ליכא למתלי טעם ההיתר משום ציטול דהא ציין נסך לא שייך ציטול י"ל דלעולם היה פשוט להן היתר יין נסך יותר מדמי עזודת כוכבים דמירא איסורא: **אב"ל** **אם אמר** **או המתן ואביא** **א"ך** **אסור**. רצינו יתחק היה מדקדק מזה הלשון המתן לי כלומר אינך יכול ליפרע ממקום אחר וצריך אתה להמתין עד שאמכור או הוא ודאי אסור דרוצה הוא בקיומו כגון שאין לו ערב ממנו ואף אין לו נכסים אחרים שיכול ליקח חוצו מיד עליהם אצל אם יש לו ערב או שיכול ליפרע ממקום אחר אין אמירתו של עוצד כוכבים מועלת כלום דאם לא כן כל עוצד כוכבים יוכל להפקיע חוצו מיד ישראל:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה .סד.

שאין תופסין דמיהן דא"כ היכי מייתי ראייה מתחילה מכלאים ליין נסך אלא ודאי בכלאי זרעים מיירי וכן משמע מדמייתי עלה קרא דשדך לא תורע כלאים והלכך אין להביא ראייה מכאן דכלאים נוהגין בשל עוצדי כוכבים דע"כ צארכ מיירי דאי בחוצה לארך כלאי זרעים שרו אף לישראל ואם כן נוכל לדחות דלמלא כמאן דאמר אין קנין לעוצד כוכבים צא"י: **סברוה הא** **מני ר"ע היא**. פירוש אפי' לר"ע דאי לרצנן לחודייהו מאי איריא עוקרין אפילו מקיימין נמי שרי אלא תנא עוקרין לד"ה ואפילו לר"ע וכן רישא דתניא אין עודרין לד"ה ואף לרצנן דאי לר"ע ליתני אין מקיימין וכ"ש אין עודרין: **רבי עקיבא אומר** **אה המקיים**. פירש בקובץ' שעשה להם סייג וגדר בקוצים כדי לקיימן ויפה כוון * דהא פ"צ דמכות (דף כא:) מוכיח דר"ע אית ליה לאו מעשה אין לוקין עליו ודלא כפירוש הערוך (י שפירש מקיים⁽¹⁾) בהנחה דכלאים ליגדל בתוך שדהו לוקה ואית ליה לאו שאין זו מעשה לוקין עליו *⁽²⁾ וא"ת היאך ס"ד להוכיח בלעקור היה אסור אי לאו ללמעטי תיפלה לפי שרוצה בקיומן כדי להשתכר מדאכר לקיים התם הוא עושה מעשה באיסור שעושה הגדר אצל הכא אין כאן מעשה כלל באיסור וי"ל דמ"מ מחשבתו משויא ליה מעשה כיון שהוא עושה מעשה לבסוף כשהוא עוקרה דודאי אם אינו עוקר אינו עוצר כיון שאין עושה שום מעשה שיהא ניכר זו (1) אצל עוקר מררשא שרוצה במה שהוא ולכן היה אסור דדמי למקיים אי לאו טעמא דלמעטי תיפלה: **מדרב' יהודה נשמע דר"ע**. ה"ה דמרבי יהודה היה יכול להוכיח אלא צניי לאסוקי מילתיה על ר"ע דאיירי ביה: **מסתברא דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין**. ומראה הטעם כי מה שעזודת כוכבים תופסת דמיה משום דכתיב והיית חרס כמוהו כל שאתה מהיה ממנו כמוהו ובישראל דוקא נאמר ולא צניי נח והא דאסרינן לעיל צפ"ק (דף יב. ושם ד"ה דכותה) דמי עזודת כוכבים היינו כשעדתו לקנות מן הדמים עזודת כוכבים אצל כשצא להתגיייר או לפרוע חוצו מותר: **זב"נ** **ב"ל מאי דאית לבו ותו וכו'**. ומה שלא היה אומר להם לבטלה בשצירה ויכולו למוכרה בגרות לפי שהיה דעתם למוכרה שלימה ציוקר לעובדיה והא דאמרינן לעיל פרק ר' ישמעאל (דף ג.) מכרה לעובדיה לא צטלה שאני הכא כיון דדעתיהו לאציגורי אינם חוששין זה וצטלה ולא הוו דמי עזודת כוכבים: **ודלמא שאני התם כיון דדעתיהו לאציגורי ודאי במב"ל** **אה**. הקשה הרב רבי אלחנן תינח עזודת כוכבים דשייך זה ציטול היו יכולין למכור והיו הדמים מותרין אלא מיין נסך דלא שייך זה ציטול ואפילו הכי קאמר להו זצינו כל מה דאית לכו ואם שייך זה ציטול ואפילו הכי קאמר להו זצינו כל מה דאית לכו ואם שייך זה עוצד כוכבים שמוכיר עזודת כוכבים ואציא לך יין נסך ואציא לך אלמא דהב רבי אלחנן תינח עזודת כוכבים דשייך זה ציטול **אם אמר** **או המתן ואביא** **א"ך** **אסור**. רצינו יתחק היה מדקדק מזה הלשון המתן לי כלומר אינך יכול ליפרע ממקום אחר וצריך אתה להמתין עד שאמכור או הוא ודאי אסור דרוצה הוא בקיומו כגון שאין לו ערב ממנו ואף אין לו נכסים אחרים שיכול ליקח חוצו מיד עליהם אצל אם יש לו ערב או שיכול ליפרע ממקום אחר אין אמירתו של עוצד כוכבים מועלת כלום דאם לא כן כל עוצד כוכבים יוכל להפקיע חוצו מיד ישראל:

תניא

	עין משפט גר מצוה
כו א מ"י פ"ה מהל' כלאים הלכה ה' עוש"ע י"ד ס' רלו סעיף א: כו ב מ"י שם פ"ה הל' ג ופ"ה הל' ג עוש"ע א: ג נמ"י פ"י מהל' עכו"ס הל' ד ופ"ג מהל' זכיה ומתנה הל' יא עוש"ע י"ד ס' קנא סעיף יא]: ב ד מ"י פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכ' יח עוש"ע י"ד ס' קמת סעיף ה בהג"ה וס' קמת סעיף יא ונסי' קמד סעיף א] ונכרז אלפס עד גמלינןן פרק ג דף שמא[: ב ה ו מ"י פ"ג מהל' מאלכות אסורות הל' כא סמוג לאוין קמת עוש"ע י"ד ס' קנל סעיף ז: ל ז מ"י שם הלכה כב ופ"י מהל' עבודת כוכבי' הלכה ה סמוג שם עוקרין י"ד ס' קמו סעיף ז וטור ח"מ ס' רפג]: ל א ח מ"י פ"ג מהל' מ"א הלכה כב סמוג א:	
	

מוסף רש"י

המנכש. מולג עשבים רעים מתוך הטובים וני עקרי לוח אמנו הני טפי (תוס' ב:.) והמחפה. שמכסה את הורעים בשפר (ושם.) לוקה. משום לא תורע כלאים (ושם.) ר' עקיבא אומר אף המקיים. כולו ר' עקיבא קאמר לה המנכש והמחפה בכלאים לוקה דמקיים הוא שר"ע ס', והכי משני ליה בתוס'ק, ורצנן דפלגי עליה דר"ע סברא להו מחפה אינו לוקה. דמאן דפטור ממקיים פטר במחפה והמנכש עוקר עשבים רעים כדי שיגדלו האחרים יותר לוקה. דחשיב מורע כלאים (מכות כא:.) ת"ל לא כלאים. בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תורע כלאים, ושמעינן ליה הכי כלאים שדך לא, דעקרין ליה מפשטיה לדש"א, דהוי מצי למיכתב בהמתך כלאים לא תרביע, ומדסמך כלאים לשדה ש"מ להכי הוא דאמא (ושם.) ואע"ג דכתיב לא תורע כלאים, גורעין ודורשין לא כלאים, לא יהא כלאים מכל מקום שחייב אתה לבטלו (תוס' ב:.) ותו לא מידי. מו ליכא לאקשויי מידי (שורבין קא) אין לזון אחר דבר זה (סוכה לו.) אין להשיב על כך (יבמות לוט. וקדושין כא) ליכא לשגרי מידי (סנהדרין כב.) אין להקטיע בדבר זה (שם) ואין להקשות על דבר זה (לעיל ב:.) משבאו לירשות גר אסור. דקמתהני מאיסורי הנאה (קדושין ט'). שמא יחזור לקלקולו. משום ממוט (שם)

עין משפט
נר מצוה

לֵב א מִיּוֹ פִּי־ג מֵהֶלֶ׀ מִיֹּא הִלֵּכָה כֵּך סָמַג לְאִין קָמַת׃
לֵב ב מִיּוֹ פִּי־ח מֵהֶלֶ׀ עֲבֹדַת כּוֹכְבִים הִלֵּכָה ט סָמַג לְאִין מַה טּוֹשֵׁעַ יִי־ד סִי קָמוּ סַעֲיָף ה׃
לֵד ג מִיּוֹ שֶׁס הִלֵּכִי ח ׁטן טוֹשֵׁעַ שֶׁס סַעֲיָף ב׃
לֵח ד טוֹשֵׁעַ שֶׁס סַעֲיָף ה׃

לֹו ה מִיּוֹ שֶׁס פִּי־הִלֵּכִי ו פִּי־יֹא מֵהִלְבוֹת מֵאֲכַלְלוֹת אֶסְרוֹת הִלֵּכִי ז ׁספִּי־ד מֵהֶלֶ׀ אֶסְרוֹרִי בִּיאָה הֶלֶ׀ ׁן טוֹשֵׁעַ יִי־ד סִי קָמַד סַעֲיָף ב׃
לֹו ו מִיּוֹ פִּי־יֹא מֵהֶלֶ׀ מֵאֲכַלְלוֹת אֶסְרוֹת הִלֵּכָה ז סָמַג לְאִין מַה טוֹשֵׁעַ יִי־ד סִי קָמַת סַעֲיָף ב׃

לֹח ז (ח) מִיּוֹ שֶׁס סָמַג שֶׁס טוֹשֵׁעַ יִי־ד סִי קָמַד סַעֲיָף ו׃
לִפ ט י מִיּוֹ פִּי־ב מֵהֶלֶ׀ סָמַג עֲשִׂין מִד־ס א טוֹשֵׁעַ אִי־ח סִי שֶׁס סַעֲיָף ג׃
בֹו ב מִיּוֹ שֶׁס וּסְמַג שֶׁס טוֹשֵׁעַ אִי־ח סִי שֶׁס סַעֲיָף ב׃

בֹוא ל מִיּוֹ שֶׁס הִלֵּכָה י סָמַג שֶׁס טוֹשֵׁעַ אִי־ח סִי שֶׁס סַעֲיָף ב׃
בֹוב מ מִיּוֹ שֶׁס הִלֵּכִי ב סָמַג שֶׁס טוֹשֵׁעַ אִי־ח סִי שֶׁס סַעֲיָף ב׃

סד:

תניא נְמִי הִבִּי. פִּי' כְמוּ שֶׁמֶתְרָן רַב פֶּפֶא דִירוּשָׁת גַּר אֶקִּילוּ בַּה רַבָּנָן דְּלִילוּ מֵרִישָׁא דַּגְר וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שִׁירְשׁוּ דִיכּוֹל לִוְמַר טוֹל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים לִיכָא לִמְשַׁמַּע ^(א) לֹוה דִּהּוּה אֲמִינָא דְדַעֲיָן הוּא מְטַעַס בְּרִירָה אֲבַל מִצְרִייתָא דִנְשַׁתְתַּפּוּ מִיִּיתִי שְׁפִיר דּוּדֵאִי אִין טַעַס הִסִּיתַר מִכַּח בְּרִירָה דֵּאֵס כֵּן אֶף בְּשַׁנְשַׁתְתַּפּוּ הִיּה מוֹתַר וּמִשׁוּס הִבִּי בְּפִרְק קָמַא דְקִדּוּשִׁין (דף י״): אַחַר שְׁהוּכִית יִרוּשָׁת גַּר דְּרַבָּנָן מֵהֵהִיֹא דַּגְר וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים הוֹלְךָן לַהֲצִיֹא תִנְיָא נְמִי הִבִּי שְׁלֹא תִדְחָה רִאֲיִיתוּ אֲלַל טַעַס בְּרִירָה ו׃
מסתברא דְּפִלָּח מִבְּטִיל דִּלָּא פִלָּח לָא מִבְּטִיל. וְהֵא דִלְאִמְרִין לַעִיל פִּרְק כֹּל הֲלָלִים (דף מב.) שִׁישְׂרָאֵל הִיּה יִכוֹל לִצְטַל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים אִי לֹא טַעֲמָא דְלִמְלָא מַגְבַּה לֵה וְהִדַּר מִצְטַל לֵה הִיִּינוּ דּוּקָא לִרְשָׁצ״ל ור׳ יוֹחָנָן פְּלִיג עֲלֵיהּ: **איִזְהוּ** גַּר תּוֹשֵׁב בׁוֹ. בְּמַסְקָנָא קֹאמַר דְּהִיִּינוּ לַהֲסִימוּ וְאִי־ת וְהֵלֵא מִיד שְׁעִבַר שְׂבַע מִצּוֹת חִיִּיב מִיתָה דִּלְהוּרַת בְּנִי נַח הִיא מִיתַתָּן בִּלָּא עֲדִים וְהִמְרָאָה יִי־ל דְּכַל זִמְנָ שְׁלֹא דִנוּהוּ בִּית דִּין אִינוּ חִיִּיב מִיתָה תַּדַּע דֵּאֵא אֲמִרְיָן ^(א) הַעֲזִידִי כּוֹכְבִים לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין: **אֲחֵרִים** אֹוּמְרִים בׁוֹ. עַל כִּרְחָךְ אַחֲרִים דִּהֲכָא לֹא הִיִּינוּ ר״מ דֵּאֵא פְּלִיג עֲלֵיהּ וְכַן מִצִּינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת אַחֲרִים בְּמַחְלֻקַּת אֲלַל ר״מ ויֹאֵל אֲלַל ר׳ נַח ^(ב): **אִין** מִפְּקִידִין אֲצִלּוּ יִין וּפִי' בַּעִיר שְׂרוּבַה יִשְׂרָאֵל. פִּירַשׁ רִשׁ״י לְפִי שְׁאִין מִקְפִּיד עַל מַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְהִקְשָׁה ר״מ עַל זֶה דִּאִי־כ אֲפִילוּ לִיחַד נְמִי לְפִי שַׁעָה עַד שִׁלְךָ כְּדִי מִיל אִו יוֹתַר כְּמוּ שְׁפִירַשׁ בְּקוּנְטֵרַס עֲלָמוּ הִיּה לִנוּ לְאֶסּוֹר דַּע״כּ בְּהוֹדִיעּוּ שְׁהוּא מִפְּלִיג מִיִּירִי דֵּאִי לֹא הוֹדִיעּוּ אֶף בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים מוֹתַר וְאֵס כֵּן לְמַה לֹא יִחוּשׁ לִמַּגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים הִרְגִּיל בְּחַנּוּתוֹ כִּיּוֹן שְׁאִינוּ מִקְפִּיד לִכֵּן נִרְאֵה לר״מ כְּמוּ שְׁפִירַשׁ רִשׁ״י וְהִגִּיהַ בְּפִירוּשִׁים שְׁלוּ וּמַחַק הַטַּעַס לְפִי שְׁאִינוּ מִקְפִּיד וְכַתַּב אִין מִפְּקִידִין לִזְמַן מַרְבּוּה דִּלְיִכָּא לִמְיַחַשׁ לֵאחֲלוּפִי בִּיּוֹן שְׁלוּ שְׁאֶסּוֹר כְּדִקְתַּמִּי סִיפֵא יִינוּ כְּשִׁמְנוּ וּנְרָאָה שְׂרַשׁ״י חֹזַר בּוּ מְטַעַס רֵאשׁוֹן מִשׁוּס דְּמַדְתְּלִי אִיסּוֹר יִינוּ בְּשִׁמְנוּ מְשַׁמַּע שְׁאִין לְאֹסְרוּ כ״א מְטַעַס חֲתוּת וְאִי לֹא הִיּה מִקְפִּיד עַל מַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים הִיּה ^(ג) לְאֶסּוֹר אִיסּוֹר גַּמּוּר אֲבַל מִיִּיחֲדִין אֲלַלּוּ יִין יִשְׂרָאֵל מִניּחוּ בְּחַנּוּתוֹ עַד שִׁילְךָ כְּדִי מִיל אִו יוֹתַר מַה שְׁאִין כֵּן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים דֵּהֵא

תניא נְמִי הִבִּי. פִּי' כְמוּ שֶׁמֶתְרָן רַב פֶּפֶא דִירוּשָׁת גַּר אֶקִּילוּ בַּה רַבָּנָן דְּלִילוּ מֵרִישָׁא דַּגְר וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שִׁירְשׁוּ דִיכּוֹל לִוְמַר טוֹל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים לִיכָא לִמְשַׁמַּע ^(א) לֹוה דִּהּוּה אֲמִינָא דְדַעֲיָן הוּא מְטַעַס בְּרִירָה אֲבַל מִצְרִייתָא דִנְשַׁתְתַּפּוּ מִיִּיתִי שְׁפִיר דּוּדֵאִי אִין טַעַס

^(ב)תניא נְמִי הִבִּי אִבְד״א שִׁירְשׁוּ אֲבַל נִשְׁתַּתְּפּוּ אֶסּוֹר הַדּוּר יִתְבוּ וּקְמִיבַעִיֹא לְהוּ גַּר תּוֹשֵׁב מְהוּ שִׁיבְטַל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים דְּפִלַּח מִבְּטִיל דִּלָּא פִלַּח לֹא מִבְּטִיל אִו דִּלְמָא כֹּל דְּבַר מִינִי' מִבְּטִיל וְהֵאִי בַר מִינִיָּה הוּא אֲמַר לְהוּ רַב נַחְמוֹן יִמְסַתְּבֵרֵא דְּפִלַּח מִבְּטִיל דִּלָּא פִלַּח לֹא מִבְּטִיל מִיִּתִּיבִי ^(ג) יִשְׂרָאֵל שְׂמַצָּא עֲבֹדַת כּוֹכְבִים בְּשׁוּק עַד שְׁלֹא בִּאתָה לִידּוּ אֹוּמַר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמִבְּטִילָה יִמְשַׁבַּאתָה לִידּוּ אִינוּ אֹוּמַר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמִבְטִילָה מִפְּנִי שְׂאִמְרוּ ^(ד) עוֹבֵד כּוֹכְבִים מִבְּטִיל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים שְׁלוּ וּשְׁל חֲבִירוּ בִין עוֹבְדָה וּבִין שְׁאִין עוֹבְדָה מֵאִי עוֹבְדָה וּמֵאִי שְׂאִינוּ עוֹבְדָה אִילִימָא אִידִי וְאִידִי עוֹבֵד כּוֹכְבִים הִיִּינוּ שְׁלוּ וּשְׁל חֲבִירוּ אִלָּא לֹא עוֹבְדָה עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמֵאִי שְׂאִינוּ עוֹבְדָה גַּר תּוֹשֵׁב וּשׁ״מ גַּר תּוֹשֵׁב נְמִי מִבְּטַל לֹא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ אִידִי וְאִידִי עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּדְקֹאמַרְתָּ הִיִּינוּ שְׁלוּ וּשְׁל חֲבִירוּ רִישָׁא זֶה וְזֶה לְפַעּוֹר וְזֶה וְזֶה לְמִרְקוּלִים סִיפֵא יִזְה לְפַעּוֹר וְזֶה לְמִרְקוּלִים מִיִּתִּיבִי ^(ד)איִזְהוּ גַּר תּוֹשֵׁב כֹּל שְׁקִיבַל עֲלִיוּ בְּפַנִּי ג' חֲבֵרִים שְׁלֹא לְעוֹבֵד עֲבֹדַת כּוֹכְבִים דְּבַרִי ר״מ וּחִבְכ״א הִכֹּל שְׁקִיבַל עֲלִיוּ שְׂבַע מִצּוֹת שְׁקִבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּנִי נַח אַחֲרִים אֹוּמְרִים אִלוּ לֹא בֹאוּ לְכֹלֵל גַּר תּוֹשֵׁב אִלָּא אִיזְהוּ גַּר תּוֹשֵׁב זֶה גַּר אוֹכֵל נְבִילוֹת שְׁקִבַּל עֲלִיוּ לְקִיִּים כֹּל מִצּוֹת הָאֻמּוֹרוֹת בְּתוֹרָה חוּץ מֵאִיסּוֹר נְבִילוֹת יִמִּיחֲדִין אֲצִלּוּ יִין וְאִין מִפְּקִידִין אֲצִלּוּ יִין וּפִי' בַּעִיר שְׂרוּבַה יִשְׂרָאֵל אֲבַל מִיִּיחֲדִין אֲצִלּוּ יִין וּפִי' בַּעִיר שְׂרוּבַה עוֹבְדִי כּוֹכְבִים שְׂמַנּוּ כִיִּינוּ שְׂמַנּוּ כִיִּינוּ ס״ד שְׂמַן מִי קָא הוּי ^(א) יִין נֶסֶךְ אִלָּא יִיִינוּ בְּשִׁמְנוּ וּלְשֹׂאֵר כֹּל דְּבַר הָרִי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים רַבָּן שְׂמַעוֹן אֹוּמַר יִינוּ יִין נֶסֶךְ וְאִמְרִי לֵה ״מוֹתַר בִּשְׁתִּיָּה קִתְּנִי מִיָּהֵא וּלְשֹׂאֵר כֹּל דְּבַרִיו הָרִי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים לְמֵאִי הִלְכַּתָּא לֹא דְמִבְטַל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים כְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים אַר״ג בַּר יִצְחָק לֹא ״לִיתָן רִשׁוֹת וּלְכַבֵּל רִשׁוֹת וּבְדַתְּנִיא ^(ב)יִישְׂרָאֵל מוֹמְרִי״ מִשְׁמַר שְׁבַתּוּ בְּשׁוּק מִבְּטַל רִשׁוֹת שְׂאִין מִשְׁמַר שְׁבַתּוּ בְּשׁוּק אִין מִבְּטַל רִשׁוֹת מִפְּנִי שְׂאִמְרוּ בִישְׂרָאֵל נוֹתַן

גַּר תּוֹשֵׁב. אִינוּ עוֹבֵד עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וְכַר מִינִיָּה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים הוּא כֹּכֵל שְׂאֵר עֲצִירוֹת: אִי נִימָא אִידִי וְאִידִי **עוֹבֵד כּוֹכְבִים**. קֹאמַר דְּזֶה מִצְטַל יִרְאֵמוּ שֶׁל זֶה וְאִע״פ שֶׁמִּצְטַל לֹא עֵבֵד אֵת זוּ מַעֲוֵלִס כִּי אֵס שְׁלוּ הוּא עוֹבֵד: הִיִּינוּ שְׁלוּ וּשְׁל חֲבִירוּ: זֶה וְזֶה לְפַעּוֹר. זֶה יִשׁ לֹא פַעּוֹר שְׁלוּ חַה יִשׁ לֹו פַעּוֹר שְׁלוּ וְאִשְׁמַעֲיָן רִישָׁא דְּזֶה מִצְטַל פַּעּוֹרוֹ שֶׁל חֲצִירוּ חַה מִצְטַל פַּעּוֹרוֹ שֶׁל חֲצִירוּ וּסִיפֵא אִשְׁמַעֲיָן דִּלְאֲפִילוּ זֶה לְפַעּוֹר חַה לְמִרְקוּלִים מִצְטַל זֶה אֵת שֶׁל חֲצִירוּ: אִלּוּ לֹא בָּאוּ לְכֹלֵל גַּר תּוֹשֵׁב שִׁיְהוּ יִשְׂרָאֵל מִצּוּרִים לַהֲסִימוֹת שְׁהִי אֶף עוֹבְדִי כּוֹכְבִים גַּמּוּרִים נִצְטוּוּ עַל עֲבֹדַת כּוֹכְבִים וְעַל שְׂאֵר הַמִּצּוֹת: **כֹּל שְׂאוּכֵל נְצִילוֹת**. וְשֹׂאֵר כֹּל הַמִּצּוֹת מְקִיִּים אִין מִפְּקִידִין אֲלַלּוּ יִין בְּצִיתוֹ לִזְמַן מַרְבּוּה דִּלְיִכָּא לִמְיַחַשׁ לֵאחֲלוּפִי בִּיּוֹן שְׁלוּ שְׁהוּא אֶסּוֹר כְּדִקְתַּמִּי סִיפֵא יִינָן כְּשִׁמְנוּ: **אֲבַל מִיִּיחֲדִין אֲלַלּוּ יִין**. יִשְׂרָאֵל מְנִיחַ ^(א) בְּחַנּוּתוֹ עַד שִׁילְךָ כְּדִי מִיל אִו יוֹתַר מַה שְׁאִין כֵּן בְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים דֵּהֵאִי כִיּוֹן דִּלָּא פִלַּח לֹא נִגַּע וְלֹא מִנְסָךְ וּלְמַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים דִּלְמִי מַעֲלָמָא בְּצִיתוֹ לֹא חִיִּישִׁין דְּכִיּוֹן דִּלְאִין לֹו הִנָּהּ בְּכָךְ אִינוּ מִניּחוּ לִיגַע וּלְאחֲלוּפִי בִּזְמַן מוּעַט לִיכָּא לִמְיַחַשׁ: **שְׂמַנּוּ כִיִּינוּ**. מְשַׁמַּע שְׂמַנּוּ אֶסּוֹר כִּיִּינוּ וּלְהַחֲמִיר בָּא: **וְשְׂמַנּוּ מִי הוּי נֶסֶךְ אִלָּא יִינוּ**. מוֹתַר בְּהִנָּהֵא כְּשִׁמְנוּ וּקוֹדֵס שְׁהוֹתַר הַשְׂמַן בִּזְכִּילָה קֹאִי אֲבַל בְּשִׁמְיָה אֶסּוֹר: יִינוּ יִין נֶסֶךְ. דִּלְינוּ מִקְפִּיד עַל מַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים: **הִרִי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכְבִים**. דְּכִיּוֹן דִּלָּא מֵל חֲשׁוֹד הוּא לְכֹל הַתּוֹרָה: **לִיָּסן רְשׁוּם**. שְׁאִינוּ יִכוֹל לִיתַן רִשׁוֹתוֹ לִישְׂרָאֵל אִאִי־כ שְׂכַר מִמְנוּ מַעֲרַב שַׁבַּת: **מִשְׁמַר שַׁבַּתּוּ בְּשׁוּק**. בְּפִרְהֶסִיא וְאִע״פ שְׁהוּא מוֹמְרִי״ לַחֲלַל שַׁבַּת בְּצִינְעָא: **נוֹטָן רִשׁוֹת**. אֵס הִיּה פִּתְחַ בִּיתוֹ פִּתּוּחַ לַחֲזַר שִׁישְׂרָאֵל דְּרִין בַּה וְשַׁכַּח וְלֹא עִירַב עַמְמָן מִצְטַל לֵהֵס אֵת רִשׁוֹתוֹ שֶׁל חֲזַר וְאֵס לֹא בִּיטַל אֶסּוֹר לְהוֹצִיא מִבְּתִיָּהֵס לַחֲזַר דֵּהוּה אִלּוּ מוֹצִיאִין מִרְשׁוֹת הַמִּיּוּחַדַּת לְכֹל אֵת לְרִשׁוֹת שִׁישׁ לֹוה חֶלֶק בַּה וּחֲכַמִּים גּוֹזְרוּ שְׁלֹא לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹתוֹ לְרִשׁוֹת חֲצִירוּ: **כִּילַּד**. יִשְׂרָאֵל הַנוֹתַן רִשׁוֹת אֹוּמַר רִשׁוֹתִי קִנְיָה לָךְ חַה נִטְעֵלָה מִמְנוּ וּמוֹצִיא לַחֲזַר: **קִנָּה**. הַנוֹטַל בִּזְאִמְרָה בַּעֲלָמָא בִּלָּא מִתַּן מַעֲוֹת: וְאִין לִרְיָךְ **לוֹקוֹת**. עַל יַדִּי קִנִּין: **קוֹרְבִנָּא**. תּוֹשִׁרָה: לֹאבִידֵרנָא

רשות ומבטל רשות לְוּבַעֲוֵבד כּוֹכְבִים עַד שִׁישְׁכּוֹר כִּיצַד בִּאֹוּמַר לֹו רִשׁוֹתִי קִנְיָה לָךְ רִשׁוֹתִי מִבּוֹטְלַת לָךְ קִנָּה וְאִין צִרְיָךְ לִזְכוּת רַב יְהוּדָה שֹׁדֵר לִיָּה קוֹרְבִנָּא לֹאבִידֵרנָא

רשות ומבטל רשות לְוּבַעֲוֵבד כּוֹכְבִים עַד שִׁישְׁכּוֹר כִּיצַד בִּאֹוּמַר לֹו רִשׁוֹתִי קִנְיָה לָךְ רִשׁוֹתִי מִבּוֹטְלַת לָךְ קִנָּה וְאִין צִרְיָךְ לִזְכוּת רַב יְהוּדָה שֹׁדֵר לִיָּה קוֹרְבִנָּא לֹאבִידֵרנָא

כִּיּוֹן שְׁלֹא פִלַּח לְעֲבֹדַת כּוֹכְבִים לֹא נִגַּע וְלֹא מִנְסָךְ עַד כֹּאֵן הִיּה כְּתוּב בְּפִירוּשִׁיו וְהוֹסִיף רִשׁ״י וְהִגִּיהַ וּלְמַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים דִּלְמִי מַעֲלָמָא בְּצִיתוֹ לֹא חִיִּישִׁין דְּכִיּוֹן דִּלְאִין לֹו הִנָּהּ בְּכָךְ אִין מִניּחוּ לִיגַע וּלְאחֲלוּפִי בִּזְמַן מוּעַט לִיכָּא לִמְיַחַשׁ וּלְפִי זֶה הַפִּירוּשׁ אִין לְהוֹכִיחַ בְּצִירוּר שִׁיְהֵא מוֹתַר מַגַּע גַּר תּוֹשֵׁב בִּיִּינוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַתִּירוּ בְּשִׁמְיָה וְיֵשׁ לִישַׁב פִּירוּשׁ הַקּוּנְטֵרַס רֵאשׁוֹן דִּלְאִין מִפְּקִידִין בְּצִיתוֹ יִין לְפִי שְׁאִינוּ מִקְפִּיד עַל מַגַּע שְׂרַגִּילִין הַעוֹבְדִי כּוֹכְבִים לִיכְנֵם בְּצִיתוֹ אִע״ג דִּיִּינוּ כְּשִׁמְנוּ אֲלָמָא שֶׁמִּקְפִּיד עַל מַגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים מְדַשְׁרִי בְּהִנָּהֵא הִיִּינוּ בְּשַׁל עֲלָמוּ אֲבַל בְּשַׁל יִשְׂרָאֵל אִינוּ מִקְפִּיד אִי־ג הֵא דִיִּינוּ כְּשִׁמְנוּ בִּידּוּעַ שְׁלֹא נִגַּע בּוּ הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים אֲבַל מִיִּיחֲדִין יִין בְּחַנּוּתוֹ אֲפִילוּ הוֹדִיעּוּ שֶׁמְפִּלִּג כְּדִי מִיל אִו יוֹתַר בִּזְמַן מוּעַט לִיכָּא לִמְיַחַשׁ לִמַּגַּע עוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׁאִין הַעוֹבְדִי כּוֹכְבִים רִגִּילִים לִיכְנֵם בְּתוֹךְ הַחַנוּת וּלְמַגַּע עֲלָמוּ לֹא חִיִּישִׁין כִּיּוֹן דִּלָּא פִלַּח לֹא נִגַּע וְלֹא מִנְסָךְ וּלְגַנוּב נְמִי כְּדִי לְשַׁחַת לֹא חֲשִׁיד כִּיּוֹן שְׁקִבַּל עֲלִיוּ שְׂבַע מִצּוֹת מִיְהוּ לר״מ שְׁלֹא קִבֵּל עֲלִיוּ אֲלֵא שְׁלֹא לְעִבּוֹד עֲבֹדַת כּוֹכְבִים כִּרְיָךְ לִוְמַר אִע״פ שְׂגֹזְרוּ עַל יִינוּ לֹא גּוֹזְרוּ עַל מַגַּעוּ בִּיּוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲבַל רַבִּינוּ יִצְחָק כְּתַב מִיִּיחֲדִין אֲלַלּוּ יִין אֲפִילוּ בַּעִיר שְׂרוּבַה עוֹבְדִי כּוֹכְבִים פִּירוּשׁ דְּמוֹתַר מַגַּעוּ בְּשִׁמְיָה וְהֵא דִלָּא תִנָּא בְּהִדִּיא מַגַּעוּ מוֹתַר דְּרַבּוֹתָא קִמ״ל דִּלְאֲפִילוּ בַּעִיר שְׂרוּבַה עוֹבְדִי כּוֹכְבִים לֹא חִיִּישִׁין שְׂמָא יִגַּע בּוּ עוֹבֵד כּוֹכְבִים אִע״פ שְׂרוב עוֹבְדִי כּוֹכְבִים מִצִּוִּין שֶׁס כִּיּוֹן שְׁאִין מִניּחוּ אֲלֵא לְפִי שַׁעָה וְאִין מִפְּקִידִין כׁו' הַטַּעַס כְּדִפִּיר' בְּקוּנְטִי' בְּהִגָּהֵה כְּתַב רַבִּינוּ יְהוּדָה מַעֲשֵׂה הִיּה בְּגַר אֲחַד שְׁמַל וְלֹא טַבֵּל טַבִּילָה כִּרְאִיו וְעַמַּד בְּצִית יִשְׂרָאֵל יִמִּים רַבִּים וּגַגַּע בִּיִּינוּ וְהַתִּירוּ רַבִּינוּ יִצְחָק בְּשִׁמְיָה כְּפִירוּשׁוֹ דַּגְר תּוֹשֵׁב מַגַּעוּ מוֹתַר בְּשִׁמְיָה כֹּל שְׁכַן זֶה שְׁמַל וְקַבֵּל עֲלִיוּ מִצּוֹת וְאִע״ג דִּלְמִרְכִּיא לַעִיל עֲבָדִ

